На березі Славути-Дніпра жив молодий рибалка Василько. Вранці на легенькому човні виходив на риболовлю, вдень відносив рибу до найближчого села, ввечері налагоджував сітку, а вночі сидів на березі під вербою і грав на сопілці.

Якось умостився Василько під улюбленою вербою, дістав сопілку, підняв очі й замилувався. Небо над ним, наче килим синій шовковий. По ньому, ніби каміння коштовне, розкидані зорі ясні, а місяць – мовби срібна таріль блищить. Тут і соловейко затьохкав. Боже правий, як же гарно він співав!

Заслухався Василько, тихо сидить, навіть ворухнутися боїться – щоб маленького співця не налякати. Та що це? Чує Василько, як до соловейкового приєднався чийсь ніжний голос.

– Хто це? – дивується молодий рибалка.

Аж бачить: берегом дівчина йде. І така гарна, що очей не відвести. Тоненька, неначе тополя молода, личко біле, чорні брови на високому лобі шнурочком вигинаються, на щоках тінь від густих вій, а довгі золоті коси аж землі торкаються. Йде дівчина тихо – наче пливе, що й травичка під її ходою не ворухнеться. Йде й співає. Та так жалісно!

Здивувався парубок, бо ніколи не бачив такої краси.

– Ти хто? – скрикнув.

Зойкнула дівчина і кинулася навтьоки. Молодий рибалка за нею, та де там! Зникла красуня, як і не було. Шукав її Василько всю ніч, гукав, молив показатися, не знайшов...

Наступного дня ледь ночі дочекався. Сів під вербою – жде. Не з’являється дівчина, що поробиш? Взявся він тоді за сопілку, заграв

мелодію сумну, ту, що дівчинонька учора співала. Закінчилася мелодія – дивиться: чарівна незнайомка поруч стоїть. Зрадів Василько, взяв дівчину за руку, біля себе посадив. А вона ж холодна! – змерзла, чи що? Почав її юнак розпитувати, звідки вона, де живе. Незнайомка питає:

– А не злякаєшся, козаче, якщо про мою долю дізнаєшся?

Василько запевнив її, що і чортів з пекла не злякається, якщо вони сюди завітають.

Ось дівчина і розповіла, що звати її Оксана, що колись, ще сто років тому, з батьком та матір'ю мешкала вона у сусідньому селі. Влітку, саме коли їй сімнадцять років виповнилося, напав на село великий загін татарський, почав селян грабувати, домівки палити, старих та малих вбивати, а молодих та здорових у полон брати.

Рідну матусю татари полонили, а батько їй на допомогу кинувся – тут його й вбили. Сама Оксана, відбивалася від поганих, скільки сил стало, а потім кинулася навтьоки, от на березі ріки й опинилася...

– Вирішила: краще пропаду, ніж у полон піду до невіри. Та й з розгону у річку шубовснула. Отак я і стала русалкою. Живу тепер разом із сестрами-русалками у глибокому вирі й сумую за свіжим повітрям та рідною землею, – закінчила розповідь Оксана.

Василько їй про себе розповів. Так і сплив час за розмовами.

– Чи побачимось ми наступної ночі? – попрохав молодий рибалка.

– Живим не можна товаришувати з мертвими, – похитала головою русалка. – Це вкорочує людині віку. Я не хочу спричинити тобі лихо.

Але парубок наполягав, і вона погодилася.

Кожної ночі зустрічалися рибалка із русалкою. Палко покохали вони один одного. Став тоді благати Василько русалоньку:

– Залиш своїх подруг, увійди господинею до моєї хати!

– Ти гадаєш, що це так легко? – сумно відказала русалонька.

– Але ж можливо? – не вгамовувався парубок.

– Майже ні.

– Задля тебе я готовий усі пороги на дірявому човні перетнути! Серце своє тобі віддати! Невже сила нашого кохання не переможе всі скрути?

Ніжно посміхнулася Оксана.

– Завдяки твоїй любові я почала відчувати дихання живої людини. Іноді здається, що серце от-от заб’ється. Але, щоб я воскресла, ти повинен пройти важке випробування.

– Яке, кохана?

– Чи готовий ти терпіти біль? Готовий чекати?

– Готовий! – скрикнув Василько.

Тоді простягнула Оксана парубкові ніж гострий.

– Дай мені краплю своєї крові. Я прикладу її до серця. А тобі доведеться три роки носити цю каблучку, дивовижними самоцвітами вкриту. Як одягнеш її – відчуєш, що наче у полум’ї гориш. І нічим той жар не втамувати, водою не залити, землею не загасити. Витерпиш – на

цьому ж місці через три роки зустрінемось. Відчуєш, що немає більше змоги терпіти – зніми каблучку. Але тоді ти мене ніколи не побачиш, – попередила русалка.

Не роздумуючи, полоснув себе Василько ножем гострим, впали краплі крові на дівочу хусточку. Приклала Оксана її до серця, одягла на палець коханому каблучку, дивовижними самоцвітами вкриту – і здригнувся парубок від жару пекельного. А дівчина тієї ж миті зникла.

Підійшов Василько до ріки, руку з каблучкою у воду опустив. Не втамовується біль. Ледь до хати дошкандибав...

Минув рік, другий почався. Чекає молодий рибалка Оксану, нестерпний біль йому кров палить, кістки плавить, а він все свою любу пригадує, на березі сидить, на сопілці пісні для неї грає.

Ось і третій рік минув. Прийшов Василько на берег, чекає. Коли сонце сіло за обрій, почув він спів сумний, зойки жалібні. Захвилювалася вода у річці, завирувала. Піднялася з води кохана Оксана. І така гарна, що очі вбирає. Тоненька, наче тополина, личко біле, чорні брови на високому лобі шнурочком вигинаються, на щоках тінь від густих вій, а довгі золоті коси аж землі торкаються.

Вийшла на берег, до ріки повернулася. Вклонилася низенько і тихо вимовила.

– Прощавайте, сестри. Я вас ніколи не забуду. – І до Василька: – Здоров будь, любий!

Обійняв Василько дівчину й почув, як б’ється її серце.

Побралися молоді. І з того часу жили довго і щасливо.

Тільки я, бідака, щастя не маю, свою долю шукаю, поміж хат тиняюсь, сльозами вмиваюсь, бо ж мені перша хазяйка чарку не наливала, а друга – хлібця не давала. Тепер сиджу на колоді, у чужому городі, вам – казка, а мені – ковбаска.

* "Невірою" або "невірними" українці, християни за віруваннями, називали татар, мусульман.

* Пороги – йдеться про Дніпрові пороги. Їх було дев’ять: Кодацький, Сурський, Лоханський, Дзвонецький, Ненаситецький, Вовнизький, Будильський, Лишній, Вільний.